

RC Amersfoort-Regio steunt bijzonder project

Kamp Amersfoort geeft gevangenen een gezicht

Kamp Amersfoort krijgt een eigen museum, en wel onder de grond op de binnenplaats. Eén van de redenen is om persoonlijke verhalen, gezichten en foto's te kunnen tonen en daarmee 'toekomstbestendig' te zijn. Directeur Willemien Meershoek (RC Amersfoort-Regio) roept nabestaanden op om foto's te uploaden.

Directeur Willemien Meershoek

Kamp Amersfoort was een straf- en doorgangskamp onder leiding van de SS. De gevangenen waren vooral mannen: communisten, geestelijken, verzetsmannen, gijzelaars, joden, krijgsgevangenen, onderduikers, schuilplaatsverleners, weigeraars Arbeitseinsatz. Ook zwarthandelaren en dieven werden in het kamp opgesloten. De gevangenen kregen bij binnenkomst allen een nummer toegewezen. Hun namen werden niet meer gebruikt. De behandeling was slecht; veel honger en mishandeling.

In het museum treft de bezoeker straks een vaste tentoonstelling, een wisseltentoonstelling, een reflectieprogramma en een bezinningsruimte aan. Het eerste dat op gaat vallen als men de trap afdaald, is een grote wand met heel veel foto's. Dit zijn foto's van oud-gevangenen met hun namen. Eén oogopslag maakt duidelijk dat hier heel veel, vaak ook jonge mannen hebben gezeten. Meer dan 41.000.

Directeur Willemien Meershoek: "Om de fotowand met toepassingen ook financieel mogelijk te maken, doen we een beroep op iedereen die hieraan bij wil dragen. Rotaryclub Amersfoort-Regio heeft een donatie gedaan van 2.000 euro voor dit project. Verschillende leden zijn nabestaande van een voormalig gevangene. Dat zal in het hele land zo zijn. Ook verschillende bedrijven van Rotary-leden hebben gedoneerd. Het zou heel mooi zijn wanneer vooral de Rotaryclubs dit deel van het nieuwe museum mogelijk maken."

75 jaar Bevrijding

Op 19 april 1945 werd het kamp overgedragen aan het Rode Kruis (Loes van Overeem). Op 19 april dit jaar wordt een grote herdenking (13.00 uur) met een toespraak van Paul Blokhuis en een koor van nabestaanden gehouden. In september van dit jaar gaat het museum officieel open. Exacte data worden nog bekend gemaakt. www.kampamersfoort.nl

De vrouw op de stoel is Loes van Overeem. Zij spreekt de achtergebleven gevangenen toe bij de overdracht van het kamp aan het Rode Kruis (in de persoon van Loes van Overeem) op 19 april 1945. Ze vertelt hen dat ze vrij zijn, maar het kamp nog niet kunnen verlaten omdat er nog stevig gevochten wordt. Pas op 7 mei werd ook Amersfoort, en daarmee het kamp, echt bevrijd.

Kiezen voor vrijheid

Gevraagd naar haar persoonlijke beleving van 75 jaar Vrijheid zegt Meershoek: "Er gebeurt weer heel veel in de wereld waardoor een volgende wereldoorlog helemaal niet ver van ons af lijkt te staan. Het voelt vaak machteloos daar iets tegen te doen. Wat niet machteloos voelt is steeds te kijken wat ik er in mijn gedrag van elke dag mee kan. Hoe gedraag ik mij ten opzichte van anderen. Wat doe ik wanneer ik misstanden vlak om mij heen zie. Zeg ik er iets van wanneer iemand discriminerende opmerkingen maakt. Ik probeer hier bewust mee om te gaan en van me laten horen wanneer dat relevant is. Natuurlijk lukt dat niet altijd, maar ik kan elke dag weer opnieuw kiezen. Soms is dat makkelijk, soms is daar moed voor nodig. In die zin is 'werken aan vrijheid' wat mij betreft een goed uitgangspunt voor de komende 75 jaar. Kamp Amersfoort heeft straks een ambitieus reflectieprogramma dat de bezoeker straks helpt zich bovenal bewust te worden."

Zo zal de fotowand in het museum eruit komen te zien.

Vrijheid binnen Rotary

Meershoek ziet ook een actieve rol voor Rotary weggelegd. "Rotary kan 'werken aan vrijheid' in de eigen clubs inhoud geven. Spreek elkaar op een respectvolle manier aan wanneer vooroordelen of opmerkingen worden gemaakt die voor andere groeperingen schadelijk zijn. Bespreek met elkaar wat je in de eigen groeps cultuur zou kunnen veranderen of juist wilt versterken. Nodig gastsprekers uit die groeperingen in de samenleving vertegenwoordigen die we niet goed kennen. Zij kunnen vertellen hoe discriminatie werkt en wat zij in de samenleving tegenkomen. Wellicht gebeurt dit in veel clubs, maar koppel er dan een vervolgstap aan door te bespreken wat dit voor de leden persoonlijk betekent of koppel er doelen aan. Want feitelijk betekent 'werken aan vrijheid' dat je je gedrag op punten verandert of aanpast. Dat is altijd lastig, maar levert uiteindelijk heel veel op. Voor iedereen persoonlijk en voor de samenleving als geheel."

Zelf foto's toevoegen

Kamp Amersfoort roept nabestaanden van gevangenen op om een foto te uploaden. Inmiddels zijn al vele foto's via de speciale website ontvangen. In het museum bevindt zich straks een muur waar veel van de foto's op staan. De overige foto's draaien via schermen in de muur voortdurend rond. Ook bestaat er interesse voor andere aan het kamp gerelateerde documenten. Nieuwe foto's kunnen worden toegevoegd op www.geefgevangeneengezicht.nl.

Gevangen Rotarians

Onder de gevangenen waren vele (toekomstige) Rotarians. Een voorbeeld is Egbert Kloosterman, de vader van Henk-Jaap Kloosterman (RC Voorburg-Vliet). Hij werd als 19-jarige HBS-leerling in maart 1942 wegens 'wangedrag met een politieke achtergrond' (citaat uit brief NSB-directeur Gemeentelijke HBS te Winschoten) opgepakt en op 28 mei 1942 naar het Polizeiliche Durchgangslager Amersfoort overgebracht, waar hij op 9 oktober 1942 weer werd vrijgelaten. Kloosterman was na de oorlog een bevlogen Rotarian en zijn kamptijd heeft mede geleid tot zijn latere inzet voor Rotary Youth Exchange. Zijn simpele logica was dat als mensen uit verschillende landen elkaar beter leren kennen, ze elkaar niet zo gauw weer iets vreselijks aan zullen doen.

De rode driehoek en het kampnummer van politiek gevangene Egbert Kloosterman (RC Winschoten). Dankzij het fotoproject krijgt gevangene 536 een naam en een gezicht.

Hoeveel Rotarians in het kamp hebben verbleven of zijn omgekomen, is moeilijk na te gaan. In 1940 bestonden in Nederland 34 Rotaryclubs (RC Sneek was nog niet geïnstalleerd). In 1946 werden in Rotary Nederland nummer vijf en zes de namen van 14 in kampen omgekomen Rotarians genoemd. Onder hen waren H.L. van Royen (RC Breda) en G.N. Krook (RC Winschoten), die beiden overleden in Kamp Amersfoort. Gouverneur van 59 R.I. (Nederland) was gedurende de hele periode 1939-sept 1945 Ir. J. Ph. Korthals Altes (RC Amersfoort). Ondanks het verbod door de bezetter, kwamen gedurende de oorlogsjaren veel clubs toch op enigerlei wijze bijeen, en bleef Korthals Altes door het hele land clubbezoeken afleggen.

Project ondersteunen

Doneren kan op verschillende manieren: via de website met iDEAL of door over te maken op de Kring van Beschermers van Kamp Amersfoort, NL03RABO0175898928 o.v.v. 'Geef Gezicht Rotary'. Wie een factuur nodig heeft, kan een mail sturen naar willemien@kampamersfoort.nl.